

MINISTERUL CULTURII
DIRECȚIA PENTRU MINORITĂȚI NAȚIONALE
MUZEUL JUDEȚEAN SATU MARE

GHIDUL
**MUZEULUI ȘVĂBESC
PETREȘTI**

**FÜHRER DES
SCHWABISCHEN
MUSEUMS PETRIFELD**

Muzeul Județean Satu Mare
B-dul Dr. Vasile Lucaciu, nr. 21
Tel. 061/737526 Fax. 061/736761

Autor: Daniela Oltean
Redactare pe calculator: Nicoleta Bledea
Tipar și Design S.C. GEDO S.R.L. Cluj-Napoca

GHIDUL MUZEULUI ȘVĂBESC PETREȘTI

**FÜHRER DES
SCHWABISCHEN
MUSEUMS PETRIFELD**

Prezența populației de origine germană pe teritoriul județului Satu Mare este atestată pentru prima oară în privilegiul emis de regele Andrei al II-lea la 1230, privilegiu în care sunt menționați " hospites teutones" colonizați de regina Gizela în orașul Mintiu, întemeiat de ea în anul 1006.

Procesul de colonizare a populației șvăbești va căpăta noi valențe în perioada anilor 1711-1712, când contele Alexandru Károlyi depune o cerere la cancelaria Curții din Viena, exprimându-și dorința de a coloniza moșiile sale cu șvabi catolici. Cererea sa a găsit un răspuns favorabil, astfel încât în vara anului 1712 sosește la Carei primul grup de 1400 de coloniști. Soția contelui Károlyi, Cristina Barkóczi, împreună cu funcționarul Nicolae Eötvös, au stabilit ca aceștia să se așeze în localitățile Urziceni, Căpleni, Ciumești și Carei. Dar această amplă acțiune de colonizare nu a fost pregătită suficient, lipsind cantitatea de hrană necesară, drept pentru care mulți dintre coloniști au murit de foame sau au evadat din dorința de a scăpa de acest tragic sfârșit. Cu mare efort a reușit contele Károlyi să colonizeze, în loc de cele 4 sate planificate, doar unul singur: Urziceni.

Potrivit contractului încheiat în iunie 1712 la Bratislava, coloniștii șvabi primeau din partea contelui Alexandru Károlyi o suprafață de pământ, atât cât era necesar pentru întemeierea unei gospodării, o vacă, doi boi și grâu pentru semănat. Cu toate acestea la început procesul de colonizare a decurs destul de anevoios, numărul șvabilor veniți în decursul anilor 1712-1720, fiind mic.

În anul 1720 Alexandru Károlyi reînnoiește cererea de a aduce noi coloniști. Sosiți din mai multe zone ale Germaniei(Württemberg, Biberach, Ravensburg, Maselheim), ei vor întemeia la Foieni a doua comunitate de șvabi din ținuturile sătmărene.

Procesul de colonizare va continua în anii următori:1722-Moftinul Mare; 1726-Ardud, Beltiug; 1735-Căpleni; 1736-Ardud. În șirul localităților colonizate Petreștiul ocupă locul opt,

fiind și ultima colonie întemeiată de contele Alexandru Károlyi în anul 1740, aici stabilindu-se o populație ce-și avea originile pe malul Rinului. În anul 1742 locuiau în Petrești 44 de familii șvăbești, în 1774 numărul lor ajunsese la 99, iar potrivit recensământului efectuat de biserica catolică în anul 1777, numărul credincioșilor era de 770. În secolul al XIX-lea Petreștiul trece prin momente dramatice. Astfel, la 1834 în urma unui cutremur devastator, întreaga comună este transformată în ruine. În 1875 un incendiu pustiitor a făcut să dispară mai multe case, școala și biserica comunei.

Dar în ciuda tuturor acestor vicisitudini, cărora de-a lungul timpului li s-au adăugat multe alte suferințe, amintim spre exemplu deportările în Uniunea Sovietică din anul 1945, șvabii au dovedit că pot ține piept istoriei și prin calități umane remarcabile își pot făuri un destin demn de a fi admirat.

Căci "sânguința neobosită, dragostea de muncă și ordine, economia, religiozitatea, cinstea și credința caracterizează poporul șvăbesc sătmărean".

Din dorința de a păstra valorile tradiționale specifice etnoculturii șvăbești, locuitorii comunei Petrești (prima atestare documentară : 1316, poss.Mezeupetri), dețin inițiativa organizării unui muzeu în care mărturii ale creației materiale și spirituale caracteristice civilizației șvăbești stau la loc de cinste, drept omagiu adus înaintașilor întemeietori.

În spațiul generos oferit de o gospodărie tipică arhitecturii populare șvăbești, a luat ființă în anul 1993 MUZEUL ȘVĂBESC din localitatea PETREȘTI, în urma unei colaborări fructuoase dintre Primăria comunei și Muzeul Județean Satu Mare. La amenajarea muzeistică a acestei gospodării s-a încercat o redare cât mai autentică a modului de viață caracteristic acestei etnii, fiind prezentate și câteva documente ce oglindesc istoria localității Petrești, precum și aspecte culturale și religioase din viața acestei comunități.

Gospodăria este formată din casă, șură și acareturi, care prin dimensiuni și rolul utilitar dovedesc că principala ocupație a șvabilor a fost și este agricultura. De altfel, cuvântul plugar - "bauer" era rostit de către șvabi cu mare cinste, cuvenindu-i-se numai stăpânului casei, cel care conduce întreaga gospodărie, purtând și semnificația de "domnul".

O gospodărie șvăbească se compunea în general din 26 jugăre de pământ arabil, patru jugăre fânețe, un jugăr vie, 3 jugăre pădure. Pășunile erau proprietăți comune. Majoritatea comunelor cultivau pământul după vechiul obicei german, așa numit "Dreifelderwirtschaft", împărțind hotarul în 3 părți: pământuri de iarnă, de vară și ogor.

Orânduirea moștenirilor sau dreptul succesoral ("Pfründnersystem" - "Frunť" - limba șvabă) este un drept strămoșesc care arată cât de strâns este legată istoria acestui popor de agricultură. Părinții lăsau întreaga gospodărie cu toate drepturile și obligațiile unuia dintre copii, contra unei rente viagere. Dacă copilul se căsătorea, atunci femeia sau bărbatul care venea în gospodărie plătea jumătate din valoarea ei, sumă care era oferită celorlalți moștenitori. În felul acesta se asigura indivizibilitatea posesiunii rurale.

Casa care găzduiește astăzi Muzeul șvăbesc, datată 1881, a fost construită astfel încât în ea să poată conviețui familiile a două generații, fiind compusă din 4 camere, 2 holuri, o bucătărie și 2 pivnițe, una servind la păstrarea vinului.

Ambianța specifică locuinței șvăbești este oferită de prezența mobilierului tradițional ornamentat cu motive fitomorfe policrome, precum și de elemente decorative ce întregesc și recompun totodată atmosfera cotidiană.

De asemenea sunt prezentate obiecte utilizate în industria casnică textilă, începând de la cele necesare prelucrării fibrelor textile (meliță, pieptene pentru fuioare, furci de torsi, vârtelnițe etc.), până la războiul de țesut.

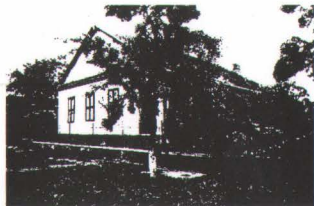
Bucătăria cuprinde o multitudine de obiecte de uz casnic, amintim aici doar câteva: blidare, covei pentru frământat, ceramică utilitară, străchini și desigur nelipsitul cuptor.

Dintre construcțiile anexe se remarcă șura, în care sunt amplasate piesele mari din gospodărie, necesare în general procesului agricol: căruța, semănătoarea, vânturătoare, teasc pentru struguri, furci, coase, staul pentru animale.

În ansamblu, muzeul demonstrează încă o dată faptul că, "gospodăriile șvâbești sunt ordonate, arătând de la prima privire bunăstare și respirând aerul de muncă pricepută și de civilizație rurală"(Gh.Tulbure). Merită de amintit faptul că întreaga gospodărie este așezată într-o oază de lumină și verdeață, în care veți petrece cu siguranță câteva clipe plăcute.

Die Existenz der Bevölkerung von deutscher Abstammung auf dem Gebiet des Komitates Sathmar ist zum ersten mal im 1230 im, von Andrei II herausgegebenen Privileg bestätigt worden. In diesem Privileg sind, "hospites teutones" erwähnt, die von Königin Gisella in der von ihr im Jahre 1006 gegründeten Stadt Mintiu kolonisiert wurden.

Der Prozes der Kolonisierung von Schwaben kriegte neue Valenze in 1711-1712, als Graf Alexandru Károlyi einen Antrag zur Kanzlei des Wiener Hofes ablegte, um seinen Wunsch auszudrücken, seine Grundbesitzer mit katolischen Schwaben zu kolonisieren. Sein Antrag hat eine günstige Antwort gefunden. Im Sommer des Jahren 1712 kommt in Carei(Großkarol) die erste Gruppe mit 1400 Ansiedler an. Cristina Barkoczi, die Frau des Grafes Károlyi, hat zusammen mit dem Beamten Nicolae Eötvös bestimmt, daß die Ansiedler sich in den Ortschaften Urziceni, Câpleni, Ciumeşti und Carei ansiedeln. Aber diese Kolonisierung war nicht genügend vorbereitet, es fehlt die nötige Nahrung. Deshalb sind einige Ansiedler an der Verhungierung gestorben oder sind geflohen. Nur schwer konnte Graf Károlyi die Kolonisierung verwirklichen, statt 4 geplante Dörfer wurde nur ein einziges Dorf Urziceni kolonisiert.

Entsprechend dem Vertrag, der im Juni des Jahren 1712 in Bratislava abgeschlossen wurde, bekamen die Schwaben eine Fläche Boden, um einen Bauernhof zu gründen; eine Kuh, zwei Rinder und Weizen zum Säen. Auch mit dieser Hilfe ist die Kolonisierung sehr schwierig verlaufen, die Zahl von Schwaben war im Laufe der Jahren 1712-1720 niedrig.

In 1720 erneuert Al.Károlyi den Antrag, um neue Ansiedler zu holen. Aus verschiedenen Zonen Deutschlands angekommen haben sie die zweite Schwabengemeinschaft in Foieni(Fienen) gegründet.

Der Prozes der Kolonisierung folgt auch in nächsten Jahren: in 1722 in Moftinu Mare, 1726-Ardud, Beltiug; 1735-Câpleni; 1736-Ardud. In dieser Reihe der kolonisierten Ortschaften steht Petreşti an achten platz.

Das ist auch die letzte Ansiedlung, die von Alex. Károlyi in 1740 gegründet wurde, hier siedelten sich die Deutschen aus der Gegend des Niederrheins. In 1742 wohnten in Petrești 44 Schwabfamilien, in 1774 war ihre Zahl schon 99, und in 1977 waren sie 770. Im XIX Jahrhundert erlebt Petrești dramatische Momente. In 1834 wurde das ganze Dorf als Folge eines zerstörenden Erdbeben völlig zerstört. In 1875 sind viele Häuser, die Schule und die Kirche des Dorfes zufolge eines großen Feuers verschwunden.

Im Laufe der Jahren haben die Schwaben viel gelitten, sie waren auch in 1945 nach Rußland deportiert, trotzdem haben sie bewiesen, daß sie durch ihre starken menschlichen Charakterzüge ein bewundernswertes Schicksal schaffen können.

Es war möglich, weil das schwäbische Volk aus Sathmar der unermüdliche Fleiß, die Liebe der Arbeit und der Ordnung, die Wirtschaftlichkeit, die Glaubigkeit, Ehrlichkeit charakterisiert.

Um die traditionelle spezifische Werte der schwaben Kultur zu behalten, haben die Einwohner des Dorfes Petrești die Initiative, ein Museum zu organisieren. Im Museum kann man auf dem Ehrenplatz Beweise für die materiellen und geistigen Leistungen der schwäbischen Zivilisation betrachten.

In einem typisch schwäbischen Haus ist das schwäbische Museum im 1993 in Petrești, dank der Mitarbeit zwischen dem Rathaus aus Petrești und dem Sathmarer Museum entstanden.

Bei der museistischen Einrichtung dieser Wirtschaft hat man versucht eine authentische Lebensweise spezifisch dieses Volkes wiederzugeben, deswegen werden auch einige. Dokumente vorgestellt, die Geschichte der Ortschaft Petrești und auch die kulturelle und religiöse Aspekten aus dem Leben dieser Komunität spiegeln.

Die Wirtschaft besteht aus dem Haus, aus einer Scheune und Acker. Die Größe und die Rolle dieser Räume zeigen, daß die Hauptbeschäftigung der Schwaben die Landwirtschaft war und ist. Zum ersten Mal wurde der Herr des Hauses "Bauer" genannt. Diesem gehörte die ganze Wirtschaft, diesen Namen zu tragen war eine große Ehre.

Eine schwäbische Wirtschaft bestand aus 26 "Jugere" Ackerfelder, 4 "Jugere" Heuwiese, 1 "Juger" Weinberg, 3 "Jugere" Wälder. Die Weiden gehörten dem Dorf. Die meisten Dörfer bearbeiteten die Felder nach den alten deutschen Traditionen, das heißt "Dreifelder-wirtschaft", also die Felder werden in 3 Teilen geteilt. Winterfelder, Sommerfelder und Brachland.

Die Beerbung ist ein Urrecht, das zeigt, wie die Geschichte dieses Volkes mit der Landwirtschaft eng verbunden ist. Die Eltern ließen einem Kind die ganze Wirtschaft mit allen Rechten und Pflichten und sie bekamen dafür eine Lebensrente. Als das Kind verheiratete, die Frau oder der Mann, der in die Wirtschaft kam, bezahlte den halben Wert der Wirtschaft, diese Summe wurde zwischen den anderen Erben verteilt.

Das Haus aus 1881, das das schwabe Museum beherbergt, wurde so gebaut, daß dort familien der 2 Generationen zusammen leben können. Es besteht aus 4 Zimmern, 2 Fluren, eine Küche und zwei Kelbern, ein Keller für Gemüse und der andere für Wein.

Das spezifische Milieu der schwaben Wohnung ist von den traditionell geschmückte Möbel und von dekorativen Elemente gegeben, Elemente, die die alltägliche Atmosphäre ergänzen und abfassen. Hier sind Gegenstände auch aus Textilindustrien, von den Gegenstände für die Verarbeitung des textilien Fader bis zur Webmaschine, ausgestellt.

Die Küche hat mehrere Haushaltsgeräte, wie Z.B. Töpfe, Knetentröge, praktische Keramik, Scherben und Backofen.

Von den Nebenräumen fällt die Scheune auf, die die große wirtschaftliche Geräte enthält. Diese Geräte, wie das Fuhrwerk, die Säemaschine, die Schwinge, die Weinpresse, die Heugabel, die Sense und der Stall für die Haustiere sind nötig für die landwirtschaftlichen Arbeiten.

Im Allgemeinen beweist das Museum wochmals, daß die Schwabwirtschaften ordentlich sind, die Schwaben im Wohlstand leben und Sacherfahrung in allen Fragen der Wirtschaft haben.

Es ist erwähnenswert, daß sich die ganze Wirtschaft in einer Licht- und Grünoase befindet, wo man angenehme Momente verbringen kann.

HARTA JUDEȚULUI SATU MARE LANDKARTE DES KREIS SATHMAR

VERWALTUNGSKREIS SATHMAR
SIEDLUNGSGEBIET DER "SATHMARER SCHWABEN"

LEGENDE:

- Städte mit schwäbischen Einwohnern
- ★ schwäbische Ortschaften, Sitz der Gemeindeverwaltung
- schwäbische Ortschaften
- andere deutsche Siedlungen Landesgrenze
- Kreisgrenze
- Gemeindegrenzen

